

Διαβάζοντας: “Μακρύ πέταλο από θάλασσα” της Ιζαμπέλ Αλιέντε, του Άγγελου Κουτσούκη

Ο Άγγελος Κουτσούκης είναι Ραδιοφωνικός Παραγωγός και Δημοσιογράφος.

“ΜΑΚΡΥ ΠΕΤΑΛΟ ΑΠΟ ΘΑΛΑΣΣΑ” της ΙΖΑΜΠΕΛ ΑΛΙΕΝΤΕ εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ.

Το “Μακρύ πέταλο από θάλασσα” είναι η Χιλή. Η Χιλή του Πάμπλο Νερούδα και του Σαλβαδόρ Αλιέντε. Και η Ιζαμπέλ Αλιέντε, ανηψιά του Σαλβαδόρ Αλιέντε, στα 78 της χρόνια, έγραψε το βιβλίο της ζωής της. Όχι γιατί το συγκεκριμένο έχει μεγαλύτερη ή μικρότερη λογοτεχνική αξία από κάποιο από τα προηγούμενά της, αλλά γιατί μπόρεσε με τη μορφή του μυθιστορήματος να γράψει την πρόσφατη ιστορία της πατρίδας της. Και για να καταφέρει κάτι τέτοιο, σαφώς, έπρεπε να ξεπεράσει τα προσωπικά της όρια. Δεν είναι εύκολο να γράψεις για κάτι που σε αφορά τόσο πολύ, πολύ περισσότερο όταν ο δολοφονημένος Πρόεδρος της Χιλής, ήταν θείος της, πρώτος ξάδελφος του πατέρα της.

Σε μια πρόσφατη συνέντευξή της η συγγραφέας που έχει μεταφραστεί σε 42 γλώσσες και έχει πουλήσει 74 εκατομμύρια αντίτυπα, είπε, ανάμεσα σε άλλα, και τα εξής:

“Ο Σαλβαδór Αλιέντε είναι για σας ένας μύθος ή ο θεός σας;”

“Ο Σαλβαδór ήταν πρώτος ξάδελφος του πατέρα μου, ακόμη ένας “θεός” στην ευρύτερη οικογένειά μου, που τον έβλεπα που και που, τα Σαββατοκύριακα, στις γιορτές και στις διακοπές. Ενωθα πάντα μεγάλη αγάπη γιά εκείνον, και ο θάνατός του άλλαξε όχι μόνο τη δική μου ζωή αλλά τη ζωή εκατομμυρίων Χιλιανών. Μόνο όταν βρέθηκα στη Βενεζουέλα άρχισα να καταλαβαίνω την ανθρώπινη και την πολιτική διάσταση του θείου μου, την υποδειγματική αφοσίωσή του, τον ηρωισμό του”.

“Ο σώζων εαυτόν σωθήτω! Και ξέρετε που πάει αυτό....”

“Όπως φαίνεται και στο μυθιστόρημά μου, το δράμα των προσφύγων με θλίβει και με ταραίζει πολύ. Ζω στις Ηνωμένες Πολιτείες και βλέπω τις συνέπειες της εμμονικής σταυροφορίας του Ντόναλντ Τράμπ να κλείσει τα σύνορα, που οδηγεί εκείνους που προσπαθούν να ξεφύγουν από τη μιζέρια σε γενοκτονία. Οι μετανάστες δεν είναι ποτέ ευπρόσδεκτοι. Είναι όπως όταν μπαίνεις στο ασανσέρ: δε θέλεις να μπει κανένας άλλος. Ελπίζω ότι θα μπορέσουμε να επανορθώσουμε στο μέλλον. Αλλά η συνεχιζόμενη άνοδος της ακροδεξιάς είναι σημάδι ότι εκείνος ο δαιμονικός σπόρος που ονομάζουμε φασισμό βλασταίνει ξανά, και αυτό με ανατριχιάζει. Μου θυμίζει το σκηνικό πριν από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο...”

Και το “Μακρύ Πέταλο από Θάλασσα” είναι μιά ιστορία προσφυγιάς.

Ξεκινά το 1938, στον Ισπανικό Εμφύλιο πόλεμο όπου συμμετέχει ο νεαρός κεντρικός ήρωας, ο Βίκτορ Νταλμάου, περιγράφει την ήττα των Δημοκρατικών και τη μεγάλη έξοδο από τη Βαρκελώνη, με συγκλονιστικό τρόπο, τις δυσκολίες για να περάσουν τα Γαλλικά σύνορα οι πρόσφυγες πιά Δημοκρατικοί, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες οικογένειες διαλύθηκαν, αφού έχασαν ο ένας τον άλλο, τα στρατόπεδα που τους εκλείσαν οι Γάλλοι .που δεν είχαν τι να τους κάνουν, τις απάνθρωπες συνθήκες διαβίωσης σε αυτά τα στρατόπεδα, και την πρωτοβουλία που είχε η τότε φιλελεύθερη κυβέρνηση της Χιλής, να δεχτεί στη χώρα περίπου 2.000 Ισπανούς πολιτικούς πρόσφυγες. Επικεφαλής αυτής της πρωτοβουλίας ήταν ο Πάμπλο Νερούδα, ο πιά διάσημος ποιητής της Χιλής.

Ανάμεσα σε αυτούς που επιβιβάζονται στο “Winnipeg”, το πλοίο που μετέφερε τους πρόσφυγες στη Χιλή, και ο Βίκτορ Νταλμάου μαζί με την νεαρή πιανίστρια Ροσέρ, χήρα του αδελφού του που σκοτώθηκε στον Εμφύλιο πόλεμο και έγκυο στο παιδί του. Για να μπορέσουν να ξεπεράσουν τα γραφειοκρατικά εμπόδια, αυτοί οι δύο άνθρωποι παντρεύονται.

Φτάνουν στη Χιλή, καταφέρνουν να στήσουν μία καινούργια ζωή, διακρίνονται στους τομείς που ασχολούνται, ώσπου, αρκετά χρόνια μετά, μία στρατιωτική χούντα θα ανατρέψει τον νόμιμα εκλεγμένο Πρόεδρο της Χιλής Σαλβαδór Αλιέντε, ο οποίος σκοτώνεται από τους πραξικοπηματίες.

Ο μεν Βίκτορ συλλαμβάνεται από το στρατιωτικό καθεστώς, βασανίζεται και τελικά εκτοπίζεται σε στρατόπεδο συγκέντρωσης, παρ’ότι είναι ένας από τους πιο γνωστούς γιατρούς της χώρας, η δε Ροσέρ, διάσημη πιά πιανίστρια, καταφέρνει και διαφεύγει στην γειτονική Βενεζουέλα.

Ενας νέος κύκλος προσφυγιάς αρχίζει, ο Βίκτορ καταφέρνει και διαφεύγει και αυτός στη Βενεζουέλα, και εκεί, ξεκινώντας σχεδόν από την αρχή, οι δυό τους χτίζουν, για μία ακόμα φορά, μία καινούργια ζωή. Η Χιλή του Πινοσέτ, δεν έχει πιά καμμία σχέση με την Χιλή που τους υποδέχτηκε και έζησαν τόσα χρόνια. Εν τω μεταξύ, πεθαίνει ο Φράνκο στην Ισπανία, προχωρά σιγά σιγά ο εκδημοκρατισμός της χώρας, και οι δύο ήρωες επισκέπτονται τη πατρίδα τους. Πολύ γρήγορα διαπιστώνουν ότι η Ισπανία που άφησαν το 1938 δεν έχει και πολύ σχέση με την Ισπανία όπως διαμορφώθηκε μετά από τόσα χρόνια διακυβέρνησης του Φράνκο. Καταλαβαίνουν ότι πατρίδα τους πια είναι η Χιλή.

“Εκείνη τη στιγμή κατάλαβε ότι από εκεί κι έπειτα θα ανήκε οριστικά στη Χιλή. Πατρίδα είναι εκεί που βρίσκονται οι νεκροί μας”.

Η Ιζαμπέλ Αλιέντε έγραψε ένα συγκλονιστικό βιβλίο, με την Ιστορία πρωταγωνίστρια. Η Ιστορία είναι αυτή που καθορίζει τις μοίρες των ανθρώπων. Ο Βίκτορ, κάνοντας έναν απολογισμό, κοντά στο τέλος της ζωής του λέει τα εξής:

“- Τα πιο σημαντικά γεγονότα, αυτά που καθορίζουν τη μοίρα μας, είναι σχεδόν πάντα πέρα από κάθε δικό μας έλεγχο. Στη δική μου περίπτωση, έτσι όπως τα λογαριάζω, βλέπω πως η ζωή μου σημαδεύτηκε από τον Ισπανικό Εμφύλιο στα νιάτα μου, και, έπειτα, από το Πραξικόπημα, τα στρατόπεδα συγκέντρωσης και τις εξορίες. Δε διάλεξα τίποτα από όλα αυτά, απλώς μου έτυχαν.

-Δε μπορεί όμως,θα υπάρχουν κι άλλα πράγματα που τα διαλέξατε εσείς...όπως η ιατρική για παράδειγμα...

-Ναι, είναι αλήθεια πως το επάγγελμά μου μου χάρισε μεγάλη ικανοποίηση. Ξέρεις, όμως, για τι πράγμα νιώθω τη μεγαλύτερη ευγνωμοσύνη; Για την αγάπη. Αυτή με σημάδεψε περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο. Στάθηκα απίστευτα τυχερός με τη Ροσέρ. Θα είναι πάντα ο έρωτας της ζωής μου. Χάρη σε αυτήν έχω τον Μαρσέλ. Και η πατρότητα έπαιξε ουσιαστικό ρόλο για μένα, μου επέτρεψε να διατηρήσω ζωντανή την πίστη μου στο καλό που κρύβουν οι άνθρωποι, μιά πίστη που, χωρίς τον Μαρσέλ, θα είχε καταρρεύσει. Έχω δει πάρα πολύ σκληρότητα, ξέρω για τι πράγματα είμαστε ικανοί εμείς οι άνθρωποι''.

Η Ιζαμπέλ Αλιέντε, ως λογοτέχνης, έγραψε ένα μυθιστόρημα που μιλά σε πρώτο πρόσωπο με την Ιστορία. Ο Πάμπλο Νερούδα, ο εθνικός ποιητής της Χιλής και ένας από τους μεγαλύτερους του κόσμου, όπως και ο Σαλβαδόρ Αλιέντε υπάρχουν μέσα στο βιβλίο της και συνομιλούν με τους ήρωες της μυθοπλασίας της. Περιγράφει συγκλονιστικά την ``Απόσυρση``, δηλαδή την έξοδο των Δημοκρατικών από την Ισπανία μετά την επικράτηση του Φράνκο. Περιγράφει με ακρίβεια δημοσιογράφου το πραξικόπημα του Πινοσέτ, την δολοφονία του Αλιέντε, τα βασανιστήρια και τις δολοφονίες που ακολούθησαν την επικράτηση της στρατιωτικής χούντας. Και, κυρίως, περιγράφει την δύναμη των ανθρώπων και το κουράγιο τους να στήνουν από την αρχή τη ζωή τους. Να πολεμούν για τις αρχές τους.

``Πρόκειται για Αριστούργημα.`` , έγραψε ο Κώστας Τραχανάς στο Thebook.gr.

Και ο Γιάννης Πανταζόπουλος στη Lifo: `` Το Μακρύ πέταλο από θάλασσα είναι ένα συγκινητικό και ευφυές χρονικό για τα ανεξίτηλα σημάδια των πολιτικών παθών, τα ίχνη των σκοτεινών περιόδων της Ιστορίας, τα φαντάσματα του παρελθόντος, τα απρόβλεπτα παιχνίδια της μοίρας, τα αναπάντεχα συμβάντα, τους εκτοπισμούς αλλά και την ανεξήγητη ανάγκη, ύστερα από κάθε απώλεια, να επιθυμείς μια καινούργια ζωή. Γιατί οι ισχυρότεροι δεσμοί δεν γνωρίζουν σύνορα``.